



TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın *İçişleri Bakanı Süleyman SOYLU* tarafından Anayasanın 98'inci ve TBMM İktüzüğünün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.


Muazzez ORHAN IŞIK
Van Milletvekili

Yaşam hakkının kutsallığı ve korunması üzerine tüm anayasalar, birçok uluslararası sözleşme ve neredeyse tüm dinler ortaklaşmaktadır. Bu nedenle “Masum bir insanı öldürmek bütün insanlığı öldürmek gibidir.” Denilmiştir. Ancak Türkiye’de yaşam hakkının tam anlamıyla korunamadığı; aile içi şiddet, iş cinayetleri ve trafik kazalarının yoğunluğu ile görülmektedir. Yaşam hakkının ihlal edildiği bir başlık da gittikçe artan oranda “Zırhlı Araçların Öldürdüğü Siviller” başlığında yaşanmaktadır. Kentlerin en merkezi yaşam alanlarında 24 saat gezen TOMA, Kirpi, Ejder, Akrep vb. zırhlı araçlar, çoğu zaman hız sınırını aşarak kent sokaklarında yaşam hakkını tehdit etmektedir. Bu araçların kullanılması nedeniyle ölen ve yaralanan yüzlerce sivil yurttaşa ilişkin haberler periyodik olarak kamuoyuna yansımaktadır.

Şırnak’ta 3 Eylül günü sokakta bisiklet sürerken zırhlı araçla ezilen Mihrac Miroğlu’nun öldürülmesinden önce de bölgede benzer vakaların yaşandığı bilinmektedir. Mihrac Miroğlu’nun ölümünden önce 8 Ağustos tarihinde yine bir çocuk (İ. Kırtay) Ahlat’ta askeri bir aracın çarpması sonucu yaşamını yitirdi. Batman’ın Bağlar Mahallesi’nde yaşanan bir vakada, Emniyet Müdürlüğü’ne ait zırhlı bir aracın çocukların bulunduğu alana hızla girerek keyfi bir şekilde çocukları kovaladığı ve çocukların ezilmemek için kaçtığına ilişkin görüntüler kamuoyuna yansımıştır. Türkiye’nin başka bölgelerinde neredeyse hiç yaşanmayan “Zırhlı Araç Ölümeleri” son yıllarda çoğu çocuk onlarca kişinin yaşamına mal olmuştur. Önceki yıllarda Diyarbakır’da Efe Tektekin (6 yaş) ve dedesinin zırhlı araçla ezilmesi, daha önce Silopi’de evlerinin içinde uyurken zırhlı aracın evlerine girmesiyle uykularında öldürülen 6-7 yaşlarındaki Muhammet ve Furkan kardeşlerin ölümü ve Siirt’te 6 yaşındaki kız çocuğu Felek Batur, Şırnak Cizre’de 6 yaşındaki Bünyamin Bayram, Lice’de 70 yaşındaki Pakize Hazar, Van İpekyolu ilçesinde 4 yaşındaki Taha Kılıç, zırhlı araçlarca ezilerek öldürülen ve kamuoyuna yansıyan vakalardan bazılarıdır. İnsan hakları örgütlerinin kamuoyuna yansıyan tespit ve açıklamalarına göre çoğu çocuk 40’tan fazla yurttaş 2016’dan bu yana zırhlı araçlarca ezilerek öldürülmüştür. Halkın yaşam alanlarının içerisinde herhangi bir operasyon yokken dahi yoğun askeri araç varlığının bir sonucu olarak yaşanan bu vakalarda yaşam hakkı ihlal edilmekte, failer çoğu zaman cezasız kalmakta ve yeterli soruşturma yapılmadan takipsizlik kararı verilmektedir.

Bu bağlamda:

- 1) 6 yaşında Şırnak'ta bisiklet sürerken zırhlı araçla ezilerek öldürülen Mihraç Miroğlu cinayeti nedeniyle istifa eden veya görevinden uzaklaştırılan herhangi bir kamu görevlisi var mıdır? Bu cinayet hakkında devam eden bir soruşturma mevcut mudur?
- 2) 11 yaşında Ahlat'ta askeri araçla ezilerek öldürülen İbrahim (Eyüp) Kırtay cinayeti nedeniyle istifa eden veya görevinden uzaklaştırılan herhangi bir kamu görevlisi var mıdır? Bu cinayet hakkında devam eden bir soruşturma mevcut mudur?
- 3) Zırhlı araç olarak ifade edilen araçlar için trafik kuralları dışında geçerli kurallar var mıdır? Bu araçların neden olduğu cinayetleri azaltmak için Bakanlığınız bir çalışma gerçekleştirecek midir?
- 4) Türkiye'de 2002-2021 yılları arasında devlete ait araçların çarparak öldürdüğü veya yaraladığı yurttaş sayısı kaçtır? Yaşamını yitirenlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? Kalıcı olarak engelli kalanların sayısı nedir? Bu ölümlerin ve yaralanmaların bölgesel dağılımı nedir?
- 5) Türkiye'de 2002-2021 yılları arasında insanları zırhlı araçlarla ezerek öldürdüğü için görevden alınan devlet görevlisi sayısı kaçtır? Bu kişilerden kaç yargı kararıyla hapis cezası almıştır?
- 6) Zırhlı araçla yurttaşların ölümüne yol açan bu vakalarda takipsizlik kararı verilmesinin hukuki gerekçeleri nelerdir?
- 7) Hukuk devleti gereği devlete ait zırhlı araçlarla öldürülen yurttaşlar için ailelerine maddi ve manevi ödenen bir tazminat var mıdır? Yaşam hakkının yok edildiği bu vakalarda tazmin hükümleri nasıl işletilmektedir?